
DISSERTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

BLENNORRHOEA.

Hamilton (Gn)
DISSERTATIO MEDICA
INAUGURALIS,

DE
BLENNORRAGIA.

QUAM,
ANNUENTE SUMMO NUMINE,
Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,
D. GULIELMI ROBERTSON, S. T. P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ Praefecti;

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,
Et nobilissimae FACULTATIS MEDICÆ decreto,

PRO GRADU DOCTORIS,
SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS
RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini subjicit

GULIELMUS HAMILTON,
HIBERNUS.

Ad diem 24. Junii, hora locoque solitis.

EDINBURGI:
Apud BALFOUR et SMELLIE,
Academiae Typographos.

M,DCC,XCIII.

Avo suo charissimo,

ARCHIBALDO HAMILTON

DE MULNAGORE,

In Comitatu Tyroniensi,

ARMIGERO,

Virtutibus insignibus, moribusque ingenuis,

Propinguis dilecto,

Amicis caro,

Vicinis accepto;

Propter multa beneficia in se suosque collata,

Et propter amorem vere paternum,

(Patre jam obrepto,)

Quo non semper non secutus est;

Hanc Dissertationem Medicam Inauguralem,

Exiguum quidem,

Sed sincerum,

Animi haud ingrati monumentum,

D. D. CQUE

GULIELMUS HAMILTON.

DISSERTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

BLENNORRAGIA.

Auct. G. HAMILTON.

EX quibus terrarum partibus, vel quo tempore, morbi contagiosi primam originem habuerint, adeo in tenebris obductum est, ut forsitan in eternum latuerit. De morbis venereis res aliter fortasse non se habet; ex poetarum enim et historicorum silentio de hac re, antiquos ignaros fuisse patet. Scripta quoque auctorum recentium hoc confirmant.

A

Astruc,

Astruc, cujus de sagacitate et accuratione nemo ignorat, quique maxima diligentia hanc rem perscrutari conatus est; tradit luem ab Hispaniola, nunc St. Domingo insula, a nautis Christopheri Columbi, in Hispaniam circiter anno 1494 illatam fuisse; et hinc mira celeritate, per omnes Europae partes, longe lateque vagari, testatur: Idemque auctor ingeniosus affirmat, annos post 40 elapsos, blennorrhagiam apparuisse.

DEFINITIO MORBI.

Titillatio, praecipue in urethrae parte anteriore, in lacuna Morgagni sub fraenulo; subsequente post biduum aut quatrimum, phlogosi locali, cum ardore et dolore in mingendo; accedente stillicidio materiei puriformis ex urethra; corpore cavernoso urethrae praeternaturaliter turgesciente, plerumque cum erectionibus membri

membri virilis solito frequentioribus, dolorificis *.

HISTORIA.

Post concubitum impurum plerumque blennorrhagia apparet. Aliquando brevi tempore, aliquando vero multo serius, sed plerumque inter diem tertium et undecimum, vel paulo post, sese ostendit. Hujus irregularitatis causam statuere non possumus. A diversis temperamentis haud videtur pendere, nec materiae venenosae acrimonia adaucta; et symptomata, etsi longius protracta, aequae, ac si citius apparuerint, mitia sunt. Pendere videtur aliquid de intemperantia et coelo sub quo degimus †. Blennorrhagiae signa in diversis hominibus valde diversa sunt; ac vix aut ne vix quidem, similia in ullis duobus

* Vide Swediaur on Venereal Complaints, p. 70.

† Vide Celeb. Duncan's Praelect. Pract.

bus exemplis. Plerumque ordinem sequentem sibi assumunt.

Indicium primum est sensus pruritus insolitus, seu titillationis gratae ad orificium urethrae. Hoc gradatim tumore et rubore afficitur, nec non turgidulum et solito apertius fit: Insolitam cupiditatem urinam reddendi sentit aeger, cum dolore inter mingendum, praecipue ad urethrae orificium, cum ultimae guttae reddantur: Urina pleno rivo fere nunquam emanat: Testes nec non aegro quasi rotari sentiuntur, qui plerumque, praeter consuetudinem, in Venerem proclivis est.

Indicia nunc enumerata plerumque muci fluxum praecedunt: Aliquando attamen subsequuntur, vel saltem adeo mitia sunt, ut aeger vix animadvertit. Species materiae excretae in diversis hominibus raro eadem est: Colore, quantitate, et spissitate, multum variat: In primis diebus,

bus, muco fano perfimilis est; sed magis albida, deinde tenuior, copiosior, saepe flava, aliquando subviridis, necnon subinde sanguine tineta, evadit.

Glans penis jam et praeputium haud parum inflammatione infestantur; glans saepe colorem cerasi assumit, et materia faniosa nonnunquam exudit, hoc blennorhagia balani Swediauri est; praeputium quoque crassius fit: Aliquando supra glandem contrahitur, aliquando vero pone; nunc phymosin, nunc paraphymosin, formans. Glandis quoque et praeputii excoriatio saepe haec symptomata comitatur. Hocce tempore distentio et plenitudo totius penis observatur, praecipue vero urethrae corporis cavernosi. Penis irritabilis evadit, et tactus dolet; et aeger, praesertim inter decubitus, cum in lecto calidus sit, frequenti tentigine (*chordee*) infestatur. Aliquando in unum latus, frequentius vero in declive penis quoque incurvatur. Hoc maximus dolor,

dolor, et sensus quasi lacerationis, vix aut nē vix quidem tolerandus, comitatur. Super dorsum penis vasa lymphatica duritie saepe afficiuntur, et funiculis tactu similia sentiuntur. Bubones quoque (*sympathetici* dicti) formantur; plerumque sine usu remediorum subsidentes.

Tumores testium hoc morbi stadio saepe sese ostendunt, et praesertim si aeger multum exercitavit. Hujus symptomatis formationem praecedunt dolores pungentes, cursum funis seminalis sequentes, necnon aliquando super abdomen et femora diffusi. Vasa spermatica nunc tumore afficiuntur: Epydidimis gradatim intumescit, et tandem ipse testis: Dolor obtusus et sensus quasi ponderis in teste plerumque comitatur.

Quamvis, ut postea videmus, urethra per totum cursum, in multis exemplis, inflammatione non infestetur; tamen aliquando, remediis ineptis sumptis, vel imprudenter adhibitis, peculiari
aegri

DE BLENNORRHAGIA: 7

aegri irritabilitate, vel forsitan maxima materiae venenosi acrimonia, canalis per totum cursum inflammatur, usque etiam ad visicae cervicem; hinc multa et molestissima symptomata, vix aegro toleranda. Inflammatio ad partes urethrae appropinquantes transit; Glandulae Cowperi afficiuntur: Ulcera dira, et vix sanabilia, formantur; Ubi inflammatio glandulae prostatae supervenit, dolor profundus in perinaeo sentitur; aeger mingere cupit, cum dysuria, aliquando etiam ischuria, sese manifestat. Glandula ipsa duritie et tumore afficitur, qui plerumque tactu digitorum per anum percipitur.

In vesicae ipsius affectionibus dolores pungentes super regionem hypogastricam et lumborum sentiuntur. Hi meatibus urinae usque ad renes communicari solent; Urina frequenter, sed cum dolore et difficultate in mingendo, redditur, et post certum tempus, sedimentum albidum, mucosum,

cosum, saepe foetidum, deponit : Aliis exemplis vero ex toto supprimitur.

Carunculae, et stricturae in urethra post inflammationem violentam, saepe apparent. Praeputium quoque et glans penis nonnunquam verrucosa relinquuntur. Haud raro accidit, postquam alia blennorrhagiae signa decesserunt, humorem mucosum, cum nulla vel minima dysuria ex urethra subinde fluere, et saepe per annos persistere. Hoc apud Cullenum *gonorrhoea mucosa*, Ang. *gleet*, appellatur.

Observatione constat, profluvium, si forte aegrotus quolibet morbo acuto, veluti febre, corripiatur, aliquamdiu cessare, nonnunquam non reditum.

Porro, in quibusdam exemplis, cum profluvium subito supprimitur, ophthalmia gravissima extemplo supervenit. Mulieres eodem fere modo,

ac viri, hoc morbo affici solent : Earum signa igitur describantur non necesse est : Tamen notatu dignum est, morbum in sexu foemineo plerumque leviozem esse, sed ad vesicae affectiones, propter partium vicinitatem, procliviores esse.

Parum notare necessarium foret, omnia signa supra enumerata nunquam fere in eodem exemplo conjungi; modo enim unum, modo aliud, deest.

DE RATIONE, QUA VIRUS IN URETHRAM INGREDIATUR,

Auctores, donec nuper, multum inter sese disputaverunt. Astruc, virus in urethram per vasa absorbentia invehì, existimavit. Alii per glandem transudare, veluti aqua per spongiam. Professori autem celeberrimo Monronii soli contigit hujusce facti luculentam explicationem praebere. In praelectionibus suis eruditissimis, sic in-

B

quit :

quit: "Dum penis erigitur, summamque distensionem attingit, mucis portio naturaliter cavitationem urethrae cingentis exprimitur, et, sub forma guttulae, ad urethrae orificium manet; haec vero veneno venereo impregnata, in urethram pene subsidente, retrahitur attractione capillari, veluti oleum per laminas duas vitreas."

CAUSÆ MORBI.

Observatione constat, quosdam, prae aliis, multo facilius hoc morbo corripi: Hujus causa non clare patet; fortasse pendeat nimia urethrae mobilitate et irritabilitate; et huic favere videtur, hos qui blennorrhagia experti sunt, in morbum esse procliviores.

Quod ad causam excitantem attinet, de natura ex toto ignoramus; experimentis Swedauri in seipsum factis, et etiam scriptis viri celeb. Hun-

ter

ter (pag. 91.) verisimile est, materiae profluvium, aequè ac in blennorrhagia, a quadam causa irritante produci posse. Tale profluvium vero contagione propagari, non apparet.—Ineptum forte hic videretur negligere quaestionem, de qua nuper multum disputatur; nempe, utrum virus blennorrhagiae producere possit luem, et vice versa. Argumenta tamen et facta, quae ad rem rite indagandam, tam numerosa sunt, ut fines dissertatiunculae hujusmodi multum excedant; igitur silentio in praesens preterire, melius duceamus, quam quaestionem tanti momenti leviter attingere.

SEDES MORBI.

Multis olim placuit, blennorrhagiam in vesiculis feminalibus sedem habere, (hinc ineptum nomen gonorrhoea). Alii, glandulam prostaticam tenere, opinati sunt. Quamvis vero has partes, in quibusdam exemplis, ubi inflammatio magnopere

nopere intenditur, affici, negare non possumus, tamen dissectionibus accuratissimis liquet, materiam excretam plerumque sub lacuna Morgagni, vel circiter pollicem cum dimidio ostio urethrae, vel paulo amplius, provenire, et, in primis morbi stadiis, fere nunquam cum ulceratione.

DIAGNOSIS.

Historia supra recensita, diagnosi in maribus perfacile patebit. In mulieribus vero leucorrhoeam a blennorrhagia rite distinguere saepe difficile est. In blennorrhagia sentiuntur dolor et calor ex urina reddenda, inflammatio et aliquando tumor labiorum pudendi, quae etiam aliquando eroduntur. In leucorrhoea, haec rarius offenduntur: In hac quoque, aeger sensu doloris et ponderis in regione lumborum, languore, lassitudine, debilitate, anorexia, &c. fere semper infestatur.

PROG.

P R O G N O S I S.

Hujus morbi prognosis plerumque benigna est ; in hominibus aliter sanis, idoneis remediis adhibitis, et cum aegroti rationis vivendi idoneae fatis tenaces sunt, morbus plerumque in duabus septimanis, vel ocyus, depelli potest : In corporibus vero irritabilibus, et ubi idonea remedia applicata non fuerunt, inflammatio gravior fit, totum urethrae cursum, partesque profunde fitas infestat, morbus plerumque diu manet, et prognosis fere semper difficilis est. Experientia quoque viri erud. B. Bell apparet, curationem morbi in hominibus, scrofula male se habentibus, semper tardiores esse. Necnon primam blennorrhagiam, non modo symptomatibus multo graviores, sed longe diuturniores esse, quam affectiones posteriores, constanter notavi.

R A T I O

RATIO SYMPTOMATUM.

Signa morbi primaria, veluti titillatio, pruritus, urethrae plenitudo, ardor urinae, materiae profluvium, &c. clare pendere videntur ab inflammatione inducta stimuli applicatione, ad partem maxima sensibilitate gaudentem: Hujus vero propagatione per urethrae tunicas ad vesicam usque, spasmi, &c. formantur: Hinc dysuria et nonnunquam ischuria. Haec symptomata vero aliquando originem habent ab inflammatione vesicae ipsius, vel ab tumefactione glandulae prostaticae compremendo urethrae cavitatem. Ubi inflammatio adeo intenditur, caruncularum, stricturarum, crassitudinum, ulcerum urethrae, &c. formatio, perfacile intelligitur. Phymosin et paraphymosin, contractione et crassitudine praeputii, explicare solemus. In hominibus qui
hoc

hoc solito longius habent, supra glandem contrahitur, glande vero magnam praeputii portionem possidente, pone retrahitur. Bubones formantur communicatione inflammationis per vforum lymphaticorum tunicas ad glandulas, hinc durities in vasis lymphaticis, ubi materia syphilitidis ad massam sanguinis pervehitur, fere nunquam observanda.

Signum vulgo *chordee* fortasse difficile explanatu erit. Si ab lymphae coagulabilis effusione, ut vult celeb. J. Hunter, penderet, symptomata diu manerent, et in suppuratione frequentius terminationem haberent. Aliis quoque placuit * a totius penis irritabilitate, sympathy nervosa contractionem muscutorum adjacentium inducente, hoc indicium provenire. : Attamen cum illis consentire non possumus: Etsi enim maxima irritabilitas adsit, tamen fibrae musculares, quibus contractio perficiatur, nullae sunt, nec
ad

* Vide Bell on Venereal, pag. 149.

ad perinaeum tentigo accidit, ubi fibrae musculosae sunt, sed penis summitatem versus. Fortasse huic indicio explanationem praebere possumus, plenitudine, et crassitudine, corporis cavernosae urethrae, et penis ipsius, oriundis vasorum in iis sparforum inflammatione. Nonne quod in pulmonum inflammatione accidit hoc confirmat? “ *The difficulty of breathing is always present, but most considerable in inspiration; both because the lungs do not easily admit of a full dilatation, and because the dilatation aggravates the pain attending the disease* *.”

Tumor testiculorum proxime considerandus est. Astruc opinatur, repulsione et depositione viri venerei in testibus, hunc formari. Repulsio vero formationi hujus symptomatis minime necessaria est; et, profluvio adhuc manente, signisque inflammationis maxime perstantibus, frequentissime existit; necnon, celeb. Monro, de hac

* Vide Cullen's Practice.

hac re tractans, sic ait: "Contra ponere, venenum venereum, recta per vasa lymphatica, vel per vas deferens resorptum, in testes recurrere, et eos occupare, anatomiae omnino adversatur *."

Alii, ut Dr Swediaur, opinati sunt, secretionem feminis adaucta, et irritatione apud vasorum feminalium extremitates, excretionem ejus impediende, et accumulationem producente, hunc tumorem pendere. Factum a Professore nostro ingenioso Home (in praelectionibus suis clinicis) recensitum, huic doctrinae favere apparet. Inquit vir ille celeb. saepe vidisse, hominibus rem habere cum sexu amabili appetentibus, et cum maxime in venerem proclives essent, testes tumore affici. Observatione quoque constat, testium tumorem in quibusdam exemplis, evacuatione seminis sine voluntate, mitiorem fieri:

C

Huic

* Vide Monro de Testibus.

Huic vero opinioni consentire non possumus; nam, in priore exemplo, tumor nunquam diu manet, et plerumque evacuatione feminis, vel cum vel sine voluntate, ad finem perducitur; etiam in testiculorum tumore, a veneno venereo pendente, ubi evacuatio feminis accidit, bonos effectus, mea sententia, producit, levando stric- turam, veluti evacuatio sanguinis a quadam parte inflammata; et certe nullam huic doctrinae confirmationem praebet; etsi dolor, in plerisque exemplis, non sit valde acutus; nam, ut Cullenus immortalis observavit, nunquam partes glandularum intimas adeo inflammatione acuta infestari invenimus, ac partes membranaceas.

Opinio viri celeberrimi Monronis, et Hunter, &c. qui secuti sunt, de hac re, maximam attentionem sibi vindicat; nempe, inflammationem per vasa deferentia ad epididymum advehi, et postremo ad testem ipsum. Hinc intelligentur dolores funem feminalem sequentes; symptoma quoque

quoque ab operatione, vel quavis causa irritante pendens. Stillicidium, quod saepe manet, aliquando strictura, sed multo frequentius a debilitate, pendet.

METHODUS MEDENDI.

Ad tempus Sydenhamii usque, hujus morbi curatio semper catharticis perfecta fuit, deinde, suppositione syphilitidis blennorrhagiae supervenientis, mercurius aegro liberaliter devoratus fuit, unde salivae fluxus, sic vires franguntur, et stillicidium inveterat. Fluxum muci quoque conamen naturae esse venenum venereum depellere existimaverunt; huic igitur quam maxime potuerunt favere nixi sunt. Injectiones, si unquam admissae, oleosae vel mucilaginosae fuerunt, partes acrimonia viri defensurae, vel fortasse mercurialis venenum venereum, vi *specificae*, depulsurae.

Balsama

Balsama stimulantia quotidie in usu fuerunt; nam inde omnia interna ulcera curari putarunt, ex quibus morbum provenire affirmabant. Ex morbi nostra notitia, jam temporis provectiore, indicationes curationis tres sese offerunt.

1mo, Materiam irritantem ex urethra expellere; vel partes ab ejus actione defendere.

2do, Inflammationem tollere.

3^{tio}, Partes corroborare, et morbi sequelas depellere.

Primae indicationis parti priori respondere, multi viri ingeniosi putarunt, materiam venenosam expelli posse antequam ulla signa morbida apparuere, etiam illico post concubitum impurum: Hinc multa remedia ad morbum praecavendum; et "*haec omnis circumforaneus medicus jactat.*" Praecipuae ex acribus salinis, in aqua solutis,

solutis, consistunt, veluti *alk. caustic. merc. muriat. fort.* cum multis aliis. Usus vero eorum, sine discrimine, multum periculi habet; nec compertum est, horum efficaciam tale periculum compensaturam. Fortasse modo simpliciori ad eundem finem perveniamus, et hoc est post coitum semper mingendo. Ratio qua virus in urethram ingreditur hoc edocet, et in paucis exemplis juvenum tali precautionem utentium, pro certo scio, eos morbum non adeptos fuisse.

Ubi signa morbida manifesta sunt, quodcumque progressui morbi obstat, hoc utimur; haec vero, ope injectionum, ex fossilibus quibusdam et vegetabilibus assumptarum conamur; horum praecipua sunt cerussa acetata, zinc. vitriolat.—alumen.—Infus. cort. querc.—gallarum:—gummi kino,—vin. rubr. cum multis aliis. Haec in urethram ope syphone blennorrhagico immittuntur. Attamen de propriis eorum viribus, tempore quo maxime prevaleant, necnon modo quo utantur,

tur, tam accuratissime tractatum est opere nuper in lucem edito a B. Bell erudito, ut hic describantur non necesse sit. Veruntamen, cum illo auctore non possum quin dissentiam, ubi ait: "But, although there is no necessity for throwing injections farther than the seat of the disease, there is no cause for anxiety in preventing them." Enim, cum tanta et dira symptomata, ab inflammatione profunde sita videamus, et cum perfacile intelligamus quomodo tali injectionum usu, hoc propagari potest, non opinari non possumus, pressuram pone partes morbidas perutilem fore; mecum quoque saepe putavi, a retinendo materiam injectam aliquandiu in urethra, bonos effectus provenire. Hoc vero, nisi auxilio mechanico, factu difficile est; quocirca verisimile videtur, instrumentum jugo penis simile, ita constructum, ut urethrae solummodo compremat, plurimum in hac re profuturum; eoque magis, quoniam copula ab eruditissimo

Monrone

Monrone commendata, propter tentiginem in quibusdam exemplis non fit admittenda.

Decocta ex semine lini—radice althaea—gummi arabica, &c. ore assumpta, hoc morbi stadio maxime profunt.

Proximum est, ut consilium secundum, *nempe inflammationem tollere*, consideremus.

Inflammatiō et ejus symptomata, hoc morbo, in corporibus robustis, quae validissima valetudine fruuntur, maxime occurrunt. In hujusmodi exemplis detractio sanguinis generalis, etiam ab initio morbi, necessaria est; regimen antiphlogisticum quoque stricte adhiberi debet. Purgantia mitiora itidem maximo beneficio sunt. Inflammatione autem magnopere ingravescente, partibusque quibusdam maxime affectis, tunc ad sanguinis missionem topicam, &c. decurremus. De his autem sigillatim pauca dicere oportet.

In

In *phymosi*, hirudines, cataplasmata, saccharo saturno conflata, et fomenta, praeputio applicanda sunt. Blanda quoque inter glandem et praeputium injecta, non raro utilia.

In *paraphymosi*, haec eadem medicamenta profunt, cum his necnon conferunt digitorum pressio, praeputii supra glandem attractio, et frigoris applicatio. Remediis jam enumeratis vero frustra adhibitis, tunc ne gangraena superveniat, praeputium scalpello incidere oportet.

In *chordee*, praeter medicamenta supra laudata, opium ore liberaliter devoratum, et sub forma injectionis vel linimenti applicatum, quam maxime adjuvat. In hominibus vero valde irritabilibus, ubi opium inimicum esset, hyoscyamum nigrum vice ejus substituere praeceptum est.

Tumore testium incipiente, medicamenta vomitoria utilia sunt, corporis necnon situs decumbens,

bens, vel saltem penis et scroti suspensio, dum inflammatio viget, sanguinis refluxui faventia, haud parum conferre videntur.

Denique, si inflammatio ad partes profunde fitas transit, glandulasque Cowperi (ut vocantur) et prostaticam affecerit, vesicatoria perinaeo applicata praecipue profunt.

Ad consilium tertium nunc pervenimus, scilicet, *partes corroborare.*

Stillicidium, ut antea dictum fuit, postquam alia blennorrhagiae signa decesserunt, aliquando manet, hoc nonnunquam strictura, sed plerumque debilitate pendet; in priore casu ad usum *bougees* decurrendum est: Ubi vero a laxitate originem habet, injectionibus astringentibus, medicamentis roborantibus, balneo frigido, cortice Peruviano et vino, &c. utimur. Stimulantia quaedam, qualia balsamum copaibae, oleum

D

terebinthinae,

terebinthinae, tinctura cantharidum, &c. apud Joannem Hunter ingeniosum summa laude habentur.

Multa alia debilitatis signa, velut stillicidium urinae, impotentia, &c. adhuc restant; haec vero omnia tanta eruditione tractata sunt, opere nuper laudato, ut nihil amplius hic addere possim.

F I N I S.

Med Hist
W4
F23
1793
H. 2

